

Turbuly Lilla

Megszagगतott test a fehér papíron

Frida Kahlo balladája

Anyaszínház – Zsámbéki Színházi Bázis

A Frida Kahlo művészete és életútja iránti érdeklődés a színházakban is lecsapódott. Ezeket a bemutatókat nem a Magyar Nemzeti Galéria kiállítása inspirálta, hiszen korábbi premiérekről van szó, ám a kiállítás alkalmat adott arra, hogy a színházak újra műsorra tűzzék a festőnőről szóló előadásokat. Így fordulhatott elő, hogy szeptember közepén három Frida Kahlo-előadás közül is választhattak az érdeklődők. A Spinoza Színházban Ann Silberberg *Frida* című zenés játékát adták Herczenik Anna főszereplésével, Czeizel Gábor rendezésében. (Ez még 2011-es bemutató.) A dunaujvárosi Bartók Kamaraszínház *Frida Kahlója* a Csillebérci Szabadtéri Színpadra érkezett vendégszerepelni. Itt az irodalmi alapanyag Galambos Attila és Bodor Böbe munkája, utóbbi rendezte az előadást, amelyben Kovács Vanda játssza a címszerepet. Az általam látott *Frida Kahlo balladája* (az Anyaszínház és a Zsámbéki Színházi Bázis produkciója) Sediánszky Nóra művéből készült, még a múlt nyáron. Vagyis a Frida-rajongó néző nem egy darab három változatát láthatta, hanem három szerző háromféle megközelítését. És akkor még nem számoltuk a most éppen nem játszott negyedik előadást, a Duda Éva Társulat és a Budapesti Operettszínház *Fridáját*, amelyben a kortárs táncot ötvözik a színházzal és a videóművészettel (A szerzők: Dinyés Dániel, Duda Éva és Hegyi György, a főszerepet Gryllus Dorka és Gubik Petra játssza felváltva, a rendező pedig Duda Éva.)

Egy nagyobb lélegzetű cikk témája lehetne a négy előadás összehasonlítása: ki mit tartott a legfontosabbnak ebben a különleges életútban, és milyen művészi eszközökkel tudta

ezt megmutatni. Külön érdekes lehetne a címszereplők összehasonlítása, hiszen egy színésznőnek nagy kihívás és álomszerep lehet Frida Kahlo megjelenítése. Az időbeli ütközések miatt azonban választani kellett, így most a *Frida Kahlo balladájáról* számoltak be. Ezt az előadást egyébként eljátszották a Magyar Nemzeti Galériában is, én azonban a B32 Kultúrtérben láttam, ahol az *Eleven ósz* című, mexikói kultúrnapok nyitórendezvénye volt.

Gyászszertartásra érkezünk. A terem közepén a felravatalozott Frida, akit életének legfontosabb szereplői ülnek körbe. Közéjük ülünk le mi is, egymással szembe, a játszótér két oldalára. Az előadás a halál felől tekint vissza az életre, sötét keret adva a drámát és humort, a profánt és az emelkedettet, a hétköznapi és a misztikus ötvöző játéknak. A jó ritmusban sorjázó jelenetek az életút fontosabb csomópontjait ragadják meg. A realista párbeszédnek közép-almok, látomásos ékelődnek, egyes jelene-tek szinte szavak nélkül, mozgással, egy-egy jól eltalált képpel, jelzéssel oldanak meg. Ilyen például az a jelenet, amelyben a Frida fizikumán élethosszig súlyos nyomokat hagyó buszbalesetet ábrázolják: a színésznő lassított mozgással bukik bele a kezében tartott képeretbe, átszakítva a fehér papírt. Ez a kép nem csak a baleset súlyát érzékelteti, de utal arra is, hogy ettől kezdve a saját megszaggatott teste lesz festészete legfőbb témája. De ugyanilyen drámai az a jelenet is, amelyben halva született gyermekét egy pengetős hangszer (talán mandolin) hátára festett halálfej jeleníti meg.

MenzátorHéresz Attila rendezése nem kerüli meg a szexualitás színpadi ábrázolását sem. Frida Kahlo és férje, Diego Rivera szenvedélyes viszonya, valamint a férj állandó kicsapongásai is megjelennek a színpadon. Egy olyan jelenet van, amelynek láttán a színpadi meztelenséghez nem szokott néző zavarba jöhet, azonban ezt is humorral oldják fel, és hozzá tud adni Frida Kahlo jellemrajzához, így semmiképpen sem mondható

öncélúnak. Más ilyen tárgyú jelenetekben jól élnek a stilizálás eszközeivel.

Ahogy ebből is látszik, az előadás nem finomkodik, határozott, erőteljes gesztusokkal, a harsányságot mégis kerülve rajzolja meg Frida Kahlo portréját, mintha a festményei világát tekintené irányadónak a színpadi megfogalmazásban is. És ez nem jelenti azt, hogy ne tudnának elcsendesedni, intim pillanatokot teremteni.

A címszerepet játszó Fazakas Júlia még nem tartozik az ismert színészek közé. A marosvásárhelyi egyetemen végzett, de már több előadásban láthattuk itthon is, idén például a József Attila Színház *Anna Kareninájában* Dollyt játszotta. Már ott feltűnt szabálytalan, jóleső karcossága. A *Fridában* emlékezeteset alakít. Aki látja, jó darabig ezzel a szereppel fogja magában azonosítani, annyira az övé ez a Frida. Életvágyó, a tragédiákon felülemelkedő, humoros, egyszerre határozott, öntudatos és érzékeny asszony.

MenzátorHéresz Attila Diego Rivera szerepében öntörvényű, szenvedélyeinek élő művész, aki maga is pontosan tudja, hogy milyen sebeket oszt ki ezzel a gátlástalan öntörvényűséggel. Mégsem gonosz vagy ellenszenves karakter, hanem ösztönlény. A két főszereplőn kívül a többiek több szerepet is eljátszanak, gyors öltözésekkel járnak ki-be a két oldalról is elhagyható színpadról/színpadra. Dióssi Gábor az apa szerepében a legfőbb szövetséges. Az előadás legszebb lírai kettősei fűződnek hozzájuk. Furcsa is, amikor Trockijként is feltűnik egy rövid jelenet erejéig, hisz ekkor már egy egészen más viszonylatot kell megjeleníteniük Fazakas Júliával. Záhonyi Enikő a merev, kemény anyát és Diego előző feleségét játsza, egyetlen felkiáltójelként. Szép, amikor a két asszony a tűzhely körül mégiscsak megköti a maguk különbekéjét. Gyöngy Zsuzsa Frida hűgát és Diego egy másik szeretőjét is eljátssza. (Igen, Diego Frida hűgával is megcsalta az asszonyt.) Koncentrált, pontos, szép alakítást nyújt mindkét szerepben.

Jó lett volna látni, hogy másnap, a Magyar Nemzeti Galériában, az eredeti festmények erőterében hogy hatott ez az előadás. Mert a B32 Kultúrtérben hatott. Igen vegyes volt a közönség: két kamasz fiútól, akik az előadás előtt a történelemdolgozat kilátásait ecsetelték, az idősebb nézőkig. És ahogy kifelé mentünk, innen is, onnan is az hallatszott, hogy „ez mennyire jó volt”. Az előadás elérte azt, hogy a néző egy hitelesnek érzett, megragadó portré emlékével térhessen haza. Élményt adott azoknak is, akik látták a kiállítását vagy máshonnan ismerik Frida Kahlo műveit, és a művek mögötti alkotót szeretnék volna jobban megismerni. Felkelthette az érdeklődést a festmények iránt azokban is, akik eddig nem ismerték a műveket. De a festményektől függetlenül, egy különleges emberi sors megmutatásaként is hatott.

Frida Kahlo balladája

Az Anyaszínház és a Zsámbéki Színházi Bázis előadása

Írta: Sediánszky Nóra.

Játsszák: Fazakas Júlia, Menszátor Héresz Attila, Záhonyi Enikő, Dióssi Gábor, Gyöngy Zsuzsa.

Látvány: Réz Ágnes.

Mozgás: Kántor Kata.

Színpadai változat: Sediánszky Nóra és Menszátor Héresz Attila.

Rendezte: Menszátor Héresz Attila.

